

54. konference České demografické společnosti

Ve dnech 28.–30. května 2025 se uskutečnil další ročník konference ČDS, tentokrát v Českých Budějovicích a i tentokrát mj. díky finanční podpoře Rady vědeckých společností České republiky, z. s. Pro zhruba sto účastníků bylo na celé tři dny připraveno velké množství příspěvků z různých oblastí a bohatý doprovodný program.

Zahájení konference se ujal předseda České demografické společnosti, z. s. (ČDS) Luděk Šídlo a místopředseda Českého statistického úřadu (ČSÚ) Jaroslav Sixta.

S úvodním příspěvkem vystoupil *Kryštof Zeman* (VID), který ve věnoval Plodnosti: **Jak hluboko již klesla a jak hluboko ještě klesne?** Připomenul současný pokles v Evropě a dalších vyspělých státech na hodnoty úhrnné plodnosti okolo 1,0–1,3, který dosud nebyl dostatečně teoreticky vysvětlen. Zabýval se také otázkami, zda lze pokles předvídat a jak hluboko může plodnost klesnout. Dále zkoumal nejnovější trendy vývoje úrovně plodnosti v řadě zemí Evropy i v zámoří a dal je do souvislosti s válečnou krizí, pandemií covid-19, pokračujícím růstem věku matek, bezdětností, změnami v preferencích počtu dětí a v partnerském chování.

Územní diferenciaci poklesu plodnosti po roce 2021 na úrovni SO ORP prezentoval *Luděk Šídlo* (PřF UK) a *Terezie Štyglerová* (ČSÚ). Autoři poukázali na základní regionální odlišnosti na úrovni SO ORP pomocí porovnání období 2019–2021 a 2022–2024, a to jak co do změny celkové úrovně plodnosti, tak i v pohledu na její strukturu dle pořadí narozeného dítěte. Zároveň se snažili definovat území s obdobným typem změny reprodukčního chování a diskutovat důvody těchto změn.

Příspěvek **Motivy žen k mateřství v 21. století – vliv moderní společnosti** (*Jiří Rotschedl*, VŠE) zkoumal nejen motivy žen k mateřství, ale i faktory, které ovlivňují jejich rozhodování o dětech. Teoretická část vychází z ekonomické teorie poptávky po dětech, teorie preferencí a neuroekonomických přístupů. Empirická část využívá dotazníkového šetře-

ní z roku 2024 a regresních modelů, které zkoumají souvislosti mezi očekávanou a ukončenou plodností a socioekonomickými faktory, jako je příjem, vzdělání nebo typ sídla. Výsledky ukázaly, že vyšší vzdělání a vyšší příjem koreluje s nižší plodností. Mezi hlavní motivy nepořizování dětí patří ekonomická nejistota a chybějící partner.

Mateřství se věnovaly i *Kamila Svobodová* a *Kristýna Janurová* (obě VÚPSV). V příspěvku **Mateřství v nezletilém věku** představily demografický kontext reprodukčního chování nezletilých a vybrané výstupy kvalitativního výzkumu zabývajících se zkušenostmi a potřebami nezletilých matek. Zaměřily se rovněž na hlavní příčiny časného těhotenství.

Následující čtyři příspěvky představily dostupná data z výzkumu **Současná česká rodina**, který je součástí mezinárodního projektu Generation and Gender Programme.

Jitka Slabá a *Anna Šťastná* (obě PřF UK) posluchačům prezentovaly informace o datech z **Českého národní uzlu pro výzkum rodiny (GGP-CZ) a data výzkumu Současná česká rodina**. Zaměřily se na představení témat, kterým je v rámci jednotlivých vln věnována pozornost a které jsou plánovány v budoucnosti, vč. modulů a otázek, které do mezinárodního dotazníku přidává český tým.

Příspěvek *Dariny Kmentové* (FSS MUNI) **Kognitivní testování dotazníkových otázek: Příklad prvních reprodukčních zkušeností v GGS-II** představil kognitivní testování jako nástroj pro zlepšení dotazníkových otázek týkajících se prvních reprodukčních zkušeností. Účelem testování bylo modifikovat otázky tak, aby byly dostatečně srozumitelné, citlivé a aby vedly k vyšší návratnosti odpovědí.

Příspěvek **Krátkodobé reprodukční záměry a jejich realizace v zemích střední Evropy: Komparativní analýza** (*Eva Waldaufová* a *Jitka Slabá*, obě PřF UK) se zaměřuje na srovnání deklarace reprodukčních plánů české a polské populace a jejich následné realizace. Analýza vychází z dat prvního kola GGS a jeho první a druhé vlny v Česku a Polsku. Hlavním

přínosem studie je zohlednění nejen individuálních charakteristik a hodnotových postojů jedinců, ale také věku již narozených dětí.

Blok příspěvků na téma **Data, přenos poznatků** zahájil *Martin Černý* (ČSÚ) prezentací s názvem **Demografická data v nové databázi ČSÚ – představení DataStatu**. Databáze DataStat nabízí uživatelům nové možnosti při zobrazování a získávání dat několika různými způsoby. Hlavní funkce DataStatu jsou např. uspořádání dat do tematického stromu, princip datových sad, výchozí tabulky s možností definování a uložení vlastního výběru, e-mailové notifikace, automatické aktualizace časové řady, různé režimy exportu do několika formátů nebo strojové stahování dat přes otevřené API. Uživatelé tak mohou data ČSÚ získávat nejen ručním stahováním ve webovém prohlížeči, ale mohou si požadovaná data napojit přímo do svých aplikací.

Štěpán Moravec a *Michal Kolísek* (oba ČSÚ) během příspěvku s názvem **Statistický geoportál ČSÚ (nejen) pro demografy** seznámili posluchače s obsahovými a funkčními změnami v mapových aplikacích Statistického geoportálu a představili jim zajímavé demograficky orientované statistické výstupy. Kromě rozšíření prezentovaných témat a ukazatelů ze Sčítání 2021 o domácnosti a vyjížďku do zaměstnání a škol, byla přidána nová tematická skupina statistik z registru ekonomických subjektů. V reakci na loňské ničivé povodně připravil ČSÚ interaktivní mapu s příběhem zobrazující základní statistiky za vybrané zaplavené lokality. Geoportál ČSÚ se rozrostl také o další aplikaci – Datový portál GIS, nabízející uživatelům prohlížení a stahování datových sad s geodaty.

Cílem příspěvku **Od dat k diskusi: Možnosti aktivního učení v demografii** (*Stanislava Šefčíková*, PrF UK v Bratislavě) bylo představit konkrétní příklady aktivit k vybraným tématům demografie, možnosti aktivního zapojení studentů do vysokoškolské výuky demografie a spíše než kritiku, přinést reflexi k „tradčním“ přístupům k výuce.

Druhý den konference byl zahájen odbornou sekci s názvem **Nerovnosti ve zdraví – jejich determinanty a proměny a Reprodukční zdraví – rizika a výzvy spojené s odkladem reprodukce**.

Klára Hulíková a *Dagmar Džúrová* (obě PřF UK, SYRI) ve své prezentaci **Proměny úmrtnostního a zdravotního profilu české populace během pande-**

mického období zmapovaly dva úmrtnostní aspekty související s pandemií – (1) proměny úmrtnosti podle příčin a místa úmrtí během pandemie a (2) rozdílné úmrtnostní poměry populace podle proočkovanosti během roku 2022. První bod analýzy s využitím dekompozice naděje dožití podle příčin a na dekompozice časových řad potvrdil mj. nárůst úmrtnosti na nemoci oběhové soustavy a zvýšení podílu úmrtí mimo zdravotnická zařízení. To poměrně výrazně prohloubilo přímé dopady pandemie. Druhý bod analýzy pomocí Coxova regresního modelu s konkurenčními riziky potvrdil rozdíly v úrovni úmrtnosti populace s dokončeným očkováním a bez něj.

Prevenční onkologických onemocnění – rizikům bariéry se věnovaly *Michala Lustigová*, *Ivana Kulháňová* a *Anna Altová* (všechny PřF UK, SYRI). V příspěvku se zaměřily na identifikaci bariér účasti na onkologických screeningových programech v Česku z různých perspektiv. Analyzovaly nerovnosti v účasti žen na screeningu rakoviny děložního hrdla a prsu. Dále se věnovaly povědomí a postojům žen ke genetickému testování BRCA1 a BRCA2. A nakonec představily kvantitativní analýzu faktorů ovlivňujících účast na screeningu kolorektálního karcinomu, s cílem identifikovat klíčové bariéry. Výsledky poukázaly na vliv strukturálních nerovností a sociálních determinant, přičemž klíčovou roli hraje úroveň zdravotní gramotnosti a vztah k lékařům a zdravotní péči.

Cílem příspěvku **Reprodukční obtíže, využívání metod napomáhajících otěhotnění a asistovaná reprodukce** bylo zhodnotit výskyt problémů s neplodností v české populaci, metody používané jednotlivci a páry při snaze o těhotenství a využívání metod asistované reprodukce, včetně dopadů pandemických omezení v této oblasti. Autorky *Anna Šťastná*, *Adéla Volejníková* (obě PřF UK, SYRI) a *Jitka Jírová* (PřF UK, ÚZIS) vycházely z dat sociodemografického šetření GGP-Současná česká rodina a z dat Národního registru reprodukčního zdraví.

Na proměnu **antikoncepčního a interrupčního chování populace v Česku** se zaměřily *Jiřina Kocourková*, *Jitka Slabá* a *Bára Idlbeková* (PřF UK, SYRI). S využitím dat z výzkumu Současná česká rodina 2020–2022 a na základě dat o potratech vyhodnotily, zda a jak se proměnilo antikoncepční a interrupční chování populace v Česku a poukázaly na možná rizika spojená s dalším odkladem reprodukce.

Následující blok přednášek se věnoval **projekci budoucího vývoje a aplikované demografii**.

Tomáš Brabec (Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy) posluchačům během příspěvku **Využití demografie při plánování města: projekt Prognóza obyvatel a veřejné vybavenosti v Praze** prezentoval, jakým způsobem jsou využívány demografické analýzy a prognózy pro plánování ve velkých městech. Zmínil například, že problém je implementace demografických dat a studií, kdy občas chybí propojení mezi odborným poznáním a rozhodovací praxí. V příspěvku také představil konkrétní příklady projektů zpracovaných Institutem plánování a rozvoje hl. m. Prahy. Především pak projekt Prognóza obyvatelstva a veřejné vybavenosti v Praze, jehož cílem je na podkladě analýzy a prognózy obyvatel zhodnotit stav a budoucí potřeby vybraných typů veřejné vybavenosti v Praze celkem a za menší územní jednotky.

V příspěvku **Demografická prognóza krajov a okresov Slovenska do roku 2050: diferenciácia aj nivelizácia** *Branislav Bleha* (PrF UK v Bratislavě) a *Branislav Šprocha* (Inštitút informatiky a štatistiky, Výskumné demografické centrum) představili základní předpoklady a výsledky populační prognózy 8 krajů a 79 okresů Slovenska do roku 2050. Zpracovali několik regionálních variant možného budoucího vývoje plodnosti, úmrtnosti a migrace. Na základě podrobné analýzy, která zohlednila nejen dosavadní vývoj, ale i specifika, která mohou determinovat vývoj směrem do budoucnosti, vytvořili shluky podobných okresů.

Ondřej Nývlt a *Markéta Majerová* (oba FIS VŠE) propojili demografické projekční metody se školskou statistikou. Cílem příspěvku **Projekce naplněnosti kapacit předškolního vzdělávání v období do roku 2035 do úrovně ORP** bylo ukázat budoucí naplnění kapacit předškolních zařízení a metody, jak jednoduše aktualizovat projekční modely podle daných požadavků.

Vývoji počtu a struktury studií studentů veřejných vysokých škol v ČR a koeficientů ekonomické náročnosti se věnovali *Hana Flusková* a *Jakub Fischer* (oba FIS VŠE). Analýza autorů vychází z časové řady dat z MŠMT za období 1999–2024. Sleduje jak celkové počty studií, tak počty studií nově přijatých studentů. Cílem analýzy bylo zachytit vývoj počtu a struktury studií v daném období a lépe pochopit dopady změn financování na počty a strukturu studentů veřejných

vysokých škol (VVŠ) a fakult v oborovém i regionálním kontextu. První výsledky ukazují na proměny ve struktuře studií i ve vývoji průměrných koeficientů ekonomické náročnosti (KEN) a podporují myšlenku, že ekonomicky méně nároční studenti studují v regionech, zatímco studenti s vyšším KEN se koncentrují především v Praze a Brně.

Poslední příspěvek tohoto bloku nesl název **Finanční udržitelnost důchodového systému při spravedlivém důchodovém věku a nízké plodnosti**. *Tomáš Fiala*, *Jitka Langhamrová* a *Jana Vrabcová* (všichni FIS VŠE) představili korigovaný index závislosti seniorů, definovaný jako poměr počtu osob v poproduktivním věku a počtu osob v produktivním věku, kde horní hranicí produktivního věku je aktuální důchodový věk. Jejich příspěvek obsahoval modelové výpočty vývoje tohoto indexu při spravedlivém důchodovém věku a při jeho korekci podle konečné plodnosti příslušného ročníku narození.

První páteční blok nesl název **Sítě v demografii** a svým příspěvkem s **Resilience sítě poskytovatelů zdravotní péče** ho zahájil *Lukáš Kahoun* (PřF UK). Cílem jeho příspěvku bylo modelovat síť poskytovatelů, kde uzly představují jednotlivé subjekty a spoje odrážejí toky pacientů. V analýze se zaměřil na: (i) identifikaci klíčových a izolovaných poskytovatelů, (ii) příčiny fragmentace sítě ve vztahu k populační struktuře a (iii) resilienci sítě vůči odchodům jednotlivých poskytovatelů ze systému.

Bety Ukolova (PřF UK) navázala s příspěvkem **Sítě nemocí podle příčin smrti**, ve kterém se snažila zodpovědět otázku, zda lze příčinu úmrtí předpovědět na základě sekvencí nemocí, které člověk prodělal během svého života. Autorka k vytvoření sítě komorbidit využila data z dánských zdravotnických registrů. Následně analyzovala, jak se tyto sítě vyvíjejí během života a jak jsou jednotlivé posloupnosti chorob propojeny s příčinami úmrtí.

Ve své studii s názvem **Sítě duchovního příbuzenství v historické perspektivě** si *Barbora Janáková Kuprová* (PřF UK) kladla za cíl prozkoumat formy duchovního příbuzenství a motivace při výběru kmotrů v panstvích v okolí Prahy v 19. století za účelem porozumění tomu, jak kmotrovství utvářelo či utužovalo vztahy v komunitách. Pracovala při tom s daty z matričních knih, na jejichž podkladě konstruovala sítě duchovního příbuzenství, v nichž posléze

analyzovala typy vazeb, role jednotlivců a jejich proměnlivost v průběhu 19. století.

Jitka Slabá (PřF UK) se v příspěvku **Reprodukční chování v komunitách hodnotových sítí** zaměřila na zkoumání rozdílů v plodnosti mezi skupinami Evropanů sdílejícími podobné hodnoty. K analýze proměn hodnotových sítí v různých fázích druhého demografického přechodu využila data z Evropského průzkumu hodnot (EVS) z let 1990 a 2017. Dále vytvořila síť respondentů průzkumu EVS, v níž síla vazeb je determinována tím, jak moc jsou si respondenti podobní v hodnotách a postojích v oblastech jako vnímání života, práce, rodiny, politiky, náboženství či národní identity a bezpečnosti. Klíčovým zjištěním je, že hodnotová síť je vysoce fragmentovaná, avšak identifikované shluky jsou národnostně pestré a existují mezi nimi významné rozdíly jak v plodnosti, tak i v samotných reprodukčních záměrech.

Poslední blok konference se zaměřil na příspěvky na téma **Zdraví, úmrtnost**.

Cílem studie **Zlepšení či stagnace? Dlouhodobý vývoj regionálních nerovností ve zdraví v Česku** bylo zhodnotit vývoj vybraných sociálních, demografických, ekonomických, environmentálních a zdravotních ukazatelů v okresech Česka v roce 2001, 2011, 2021 a posoudit souvislost mezi determinanty nerovností ve zdraví a zdravotním stavem obyvatel. *Dana Hübelová*, *Beatrice-Elena Chromková Manea*, *Alice Kozumplíková* (všechny Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií MU) a *Jan Caha* (Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Hornicko-geologická fakulta) použili Wilcoxonův neparametrický test pro párová data k porovnání mediánů sedmi kategorií determinant a indikátoru zdraví. Data vizualizovali v prostorových shlucích metodou LISA.

Bety Ukolova (PřF UK) ve studii **Nepodobnosti v multimorbiditě na konci života podle vícečetných příčin smrti** využila sekvenční analýzu s primárním cílem identifikovat disparity v morbiditě na konci života podle typů procesů smrti, které rekonstruovala na základě dat uvedených na hlášení o smrti. Za vybraná onemocnění sledovala, jak se mění jejich pravděpodobnost uvedení na hlášení o smrti podle doby uplynulé mezi jejich nástupem a smrtí.

Celou konferenci uzavřela se svojí prezentací *Šárka Daňková* (ÚZIS) s tématem **Validace dat o sebevražednosti**. Oficiální statistiky sebevražd vycházející z dat ČSÚ jsou tvořeny spoluprací několika institucí. Vychází primárně z Listu o prohlídce zemřelého. Pokud není jasně vyznačeno, že se jedná o sebevraždu, tedy jasný úmysl zemřít (MKN-10 kód X60–X84), nelze úmrtí vyhodnotit jako sebevraždu a je pravděpodobně zařazeno mezi tzv. úmrtí v důsledku události nezjištěného úmyslu. Lze proto říci, že počty sebevražd jsou spíše podhodnocené, část z nich je pravděpodobně skryta právě pod událostmi nezjištěného úmyslu nebo pod kategorií nehod.

Kromě výše uvedených ústních příspěvků bylo prezentováno i 10 posterů, které obsáhly téměř všechna demografická témata – např. plodnost, úmrtnost, stárnutí populace, vzdělanost i historickou demografii. Jednalo se z většiny o představení dílčích výsledků studentských prací.

Jak ústní příspěvky, tak i postery, jsou dostupné na stránkách ČDS <https://www.czechdemography.cz/akce/konference/konference-cds-2025/>.

Marie Průšová

Vychází analytické publikace z výsledků Sčítání 2021

Od poloviny října 2024 vydává Český statistický úřad publikace samostatně se věnující vybraným tématům posledního sčítání lidu. Jednotlivá témata byla již částečně zpracována v publikaci **Pramenné dílo**¹⁾, nicméně samostatné publikace umožňují uvést témata do kontextu s jinými ukazateli, věnovat se jim komplexněji (např. z pohledu metodiky či vývoje v čase), či ve větším (např. územním) detailu. Právě v těchto možnostech spočívá jeden z unikátních benefitů sčítání.

Jako první byla zpracována analýza s názvem **Vzdělanostní struktura obyvatelstva podle výsledků sčítání**²⁾. Zaměřuje se na analýzu nejvyššího ukončeného vzdělání podle jednotlivých územních jednotek až do úrovně správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Podrobně je zde zpracována vzdělanostní struktura obyvatelstva podle demografických a socioekonomických charakteristik.

Následující studie s názvem **Obyvatelstvo podle způsobu bydlení**³⁾ přinesla poznatky nejen o současném stavu, ale také porovnání s výsledky z předchozího cenzu. Dále pak analyzuje charakteristiky osob žijících v jednotlivých kategoriích obydlí podle způsobu bydlení.

Publikace s názvem **Cizinci v Česku podle výsledků sčítání lidu**⁴⁾ poskytuje odpovědi na otázky týkající se osob s cizí státní příslušností obvykle bydlících na území Česka. Detailně se věnuje jak cizincům jako celku a porovnání jejich charakteristik s charakteristikami občanů ČR, tak jednotlivým státním občanstvím separátně.

Unikátní vlastností dat ze sčítání lidu je možnost propojení výsledků za jednotlivé sčítané entity. Toho využila další publikovaná analýza s názvem **Jak bydlí české domácnosti podle výsledků sčítání**⁵⁾ a zkombovala údaje za domácnosti s údaji zjištěnými za obydlené byty. Popisuje způsob, kvalitu a úroveň bydlení jednotlivých typů domácností.

Tématem další studie s názvem **Obyvatelstvo podle místa bydliště v době narození podle výsledků sčítání**⁶⁾ je vzájemné porovnání místa narození se současným místem obvyklého pobytu. Jedná se o jednu z charakteristik zjišťovaných ve sčítání s cílem popsat migrační pohyb obyvatelstva (z hlediska mezinárodní i vnitřní migrace). Zároveň jsou v analýze také porovnány charakteristiky osob žijících v obci svého narození a mimo ni.

Jedním ze stěžejních témat celého sčítání lidu jsou ekonomické charakteristiky populace. Těm se věnuje příspěvek s názvem **Ekonomická aktivita obyvatelstva podle výsledků sčítání lidu**⁷⁾. Jde o podrobnou analýzu hodnotící strukturu a vývoj obyvatelstva podle jednotlivých kategorií ekonomické aktivity. Dále také navazující charakteristiky zaměstnaných osob jako je zaměstnání, odvětví ekonomické činnosti a postavení v zaměstnání.

Unikátní data o každodenních prostorových přesunech do zaměstnání či škol analyzuje publikace s názvem **Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání a škol podle výsledků sčítání**⁸⁾. Analýza hodnotí změny v dojíždění za prací a do škol od posledního sčítání.

1) <https://csu.gov.cz/produkty/scitani-lidu-domu-a-bytu-pramenne-dilo-2021>.

2) <https://csu.gov.cz/produkty/vzdelanostni-struktura-obyvatelstva-podle-vysledku-scitani-lidu-2021>.

3) <https://csu.gov.cz/produkty/obyvatelstvo-podle-zpusobu-bydleni-z-vysledku-scitani-lidu-2021>.

4) <https://csu.gov.cz/produkty/cizinci-v-cesku-podle-vysledku-scitani-lidu-2021>.

5) <https://csu.gov.cz/produkty/jak-bydli-domacnosti-podle-vysledku-scitani-lidu-2021>.

6) <https://csu.gov.cz/produkty/obyvatelstvo-podle-mista-bydliste-v-dobe-narozeni-podle-vysledku-scitani-lidu-2021>.

7) <https://csu.gov.cz/produkty/ekonomicka-aktivita-obyvatelstva-podle-vysledku-scitani-lidu-2021>.

8) <https://csu.gov.cz/produkty/vyjidka-a-dojidka-do-zamestnani-a-skol-podle-vysledku-scitani-lidu-2021>.

Zaměřuje se také na charakteristiky dojíždějících osob, frekvenci dojíždění či dojížděkové proudy. Jedna z kapitol je také věnována tomu, jaký hlavní dopravní prostředek je k cestě do zaměstnání či školy využíván nejčastěji.

Základní územní identifikací bylo ve sčítání lidu opět místo obvyklého pobytu. Z administrativních zdrojů však je k dispozici také místo registrovaného pobytu. Možnosti vzájemného srovnání využívá analýza s názvem **Rozdíly mezi obvyklým a registrovaným pobytem**⁹⁾. Poskytuje unikátní porovnání jak z hlediska území (až do úrovně SO ORP), tak také popisuje charakteristiky osob s rozdílnými (resp.

shodnými) místy pobytu. Skutečnosti popsané v této analýze je důležité brát v úvahu také při analýzách jiných ukazatelů.

Snahou autorů analytických publikací je poskytnout ucelený pohled na jednotlivá témata sčítání včetně metodických souvislostí. Hlubší znalosti přípravy a tvorby zdrojových dat jsou často výhodou, kterou autoři při psaní analýz využívají. Vydáváním tematických analýz navazuje Český statistický úřad na publikační činnost z předchozích sčítání.

Lenka Jezná

9) <https://csu.gov.cz/produkty/rozmisteni-obyvatelstva-podle-obvykleho-a-registrovaneho-pobytu-podle-vysledku-scitani-lidu-2021>.

Statistická data pro všechny

Otevřená data ČSÚ

Aktuální
ekonomické údaje

Data ze sčítání,
výsledky voleb

Strojově čitelná,
ve velkém detailu

csu.gov.cz/otevrena_data

Česko na demografické křižovatce: dopady nízké porodnosti na porodnictví, školství, důchodový a zdravotnický systém

Česká demografická společnost ve spolupráci s Českým statistickým úřadem uspořádala dne 22. dubna 2025 kulatý stůl na téma „Česko na demografické křižovatce: dopady nízké porodnosti na porodnictví, školství, důchodový a zdravotnický systém“. Akce se konala v prostorách ČSÚ a byla rovněž přenášena online. Celkově se zúčastnilo více než 50 osob z řad odborníků, institucí i širší veřejnosti.

Úvodní část, o kterou se postaral *Tomáš Kučera* na základě podkladů zpracovaných Borisem Burcinem (oba Centrum populačního prognózování a aplikované demografie, PřF UK), byla věnována **aktuálním statistikám** o počtu živě narozených dětí a také prognózám možného budoucího vývoje porodnosti v Česku. Následovaly čtyři odborné přednášky, které nabídl různé pohledy na důsledky nízké porodnosti v klíčových společenských oblastech.

Pavel Calda (Centrum fetální medicíny a ultrazvukové diagnostiky, 1. LF UK a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze) se ve svém příspěvku zaměřil na **dosavadní vývoj porodnictví a jeho perspektivy v kontextu populačního vývoje**. Byly představeny nejen změny v organizaci zdravotní péče a lékařských postupech, ale rovněž rozdíly v populaci těhotných žen a etické aspekty. Diskutována byla také budoucí role moderních technologií včetně genového inženýrství a umělé inteligence v oblasti porodnictví.

Luděk Šídlo (Centrum populačního prognózování a aplikované demografie a Centrum pro studium plodnosti, PřF UK) se zaměřil na problematiku **nízké porodnosti v souvislosti s dostupností zdravotních služeb**. Z výstupů je patrné, že pokles porodnosti sice přinese pravděpodobně nižší poptávku po zdravotní péči o děti a dorost, ale problémy s generační obměnou praktických lékařů pro děti a dorost nevyřeší.

Prezentující mimo jiné poukázal na možná řešení nedostatečných kapacit lékařů.

Třetí příspěvek byl věnován **dopadům nízké plodnosti a porodnosti na vzdělávací systém Česka**. *Vladimír Hulík* (MŠMT ČR) představil dosavadní a odhadovaný vývoj naplněnosti kapacit mateřských, základních a středních škol a upozornil na významné regionální rozdíly. V rámci diskuse bylo řešeno jak často a na jaké úrovni by měly být aktualizovány oficiální demografické odhady a kdo a jak může reagovat na očekávané dopady demografického vývoje na vzdělávací soustavu.

Tomáš Fiala (Katedra demografie, FIS VŠE) a *Tomáš Kučera* (Centrum populačního prognózování a aplikované demografie, PřF UK) se věnovali v rámci diskutovaného tématu **dopadům na důchodový systém**. Upozornili na stále rostoucí tlak na udržitelnost důchodového zabezpečení a omezené možnosti řešení.

Diskuse otevřela prostor pro sdílení pohledů a názorů z publika a propojování jednotlivých tematických oblastí. Opakovaně zazněla potřeba včasné a cílené reakce ze strany veřejných politik, podpory rodin s dětmi a adaptace jednotlivých systémů na demografické změny, které Česko nevyhnutelně čekají.

Všechny příspěvky jsou dostupné na stránkách ČDS (<https://www.czechdemography.cz/akce/kulatelastoly/cesko-na-demograficke-krizovatce-dopady-nizke-porodnosti/>).

Česká demografická společnost, z. s. děkuje všem přednášejícím i posluchačům za plodnou diskusi a těší se na další setkání. O novinkách a nadcházejících akcích ČDS budou zájemci včas informováni prostřednictvím webových stránek (<https://www.czechdemography.cz/>) a v rámci Newsletteru.